

● SLOVESNA SEJA DELAVSKEGA SVETA SOZD EMONA

Trideset let samoupravljanja

Slovesne seje delavskega sveta sozda Emona ob 30-letnici delavskega samoupravljanja — bila je v veliki sejni dvorani poslovne stavbe Emone na Šmartinski cesti — so se udeležili Roman Albreht, član predsedstva CK ZK Slovenije in predsednik republiškega sveta za vprašanja družbene ureditve, Marjan Rožič, predsednik skupščine mesta Ljubljana, Marjan Orožen, predsednik mestne konference ZKS Ljubljana, Franc Hribar, podpredsednik mestnega sveta zveze sindikatov Slovenije,

Marjan Moškrič, predsednik občinske skupščine Ljubljana Moste-Polje in predstavniki družbenopolitičnih organizacij SOZD Emona. Prvi in slavnostni govornik je bil Roman Albreht.

Slovesnega zasedanja se je udeležilo tudi devet od šestnajstih članov prvega delavskega sveta Prehrane, ki se je konstituiral 12. septembra leta 1950. Delavski svet sozda Emona je vsem prvim članom delavskega sveta za njihovo pionirsko delo v organih samoupravljanja podelil

pisna priznanja in zlato plaketo Emone.

V svojem govoru je Roman Albreht med drugim dejal:

»V naši družbeni skupnosti samoupravljanje ni nikakršen eksperiment, s katerim naj bi preizkušali, ali delavci so ali niso zreli, da bi upravljali svoje, skupno in celotno združeno delo v vseh odnosih v proizvodnji, družbeni reprodukciji in družbi. Za nas je samoupravljanje edina realna možnost, za katero se je lahko odločila naša družba, da bi na doseženi ravni razvitali proizvodnih sil razvijala socialistične samoupravne družbeno-lastninske osnove odnosov in demokratičnih institucij, ki omogočajo, da se delavec v združenem delu dejansko konstituira kot družbeni subjekt dela, gospodarjenja in upravljanja in da na izvirnih socialističnih samoupravnih osnovah, skupaj z drugimi delavci v združenem delu, ki je z njimi delovno, proizvodno oziroma interesno povezan in odvisen v proizvodnji in reprodukciji, prevzame v svoje roke odgovornost za materialni in družbeni razvoj. Zato je samoupravljanje za nas družbenogospodarska dejavnost, ki opredeljuje naše odnose v proizvodnji, reprodukciji in družbi.«

ZVONE GJURIN

Člani prvega delavskega sveta Emone — bivše Prehrane — ki se je konstituiral 12. septembra leta 1950 (Foto Z. GJURIN)

Zadovoljni Kranjci so večkrat igrali pri tovarišu Titu. Tako tudi leta 1963. Boris Vede stoji desno za Titom

Tito je rad pel slovenske pesmi

Za vsakega umetnika je bila velika čast, da je lahko nastopil pred tovarišem Titom. To čast je večkrat imel tudi Boris Vede kot član nekaterih slovenskih narodnih ansamblov. Največkrat je nastopil pri predsedniku Titu kot član ansambla Zadovoljni Kranjci.

»Srečanja s tovarišem Titom so bila enkratna doživetja,« se spominja Boris Vede. »Bolj slučajno kot načrtno sem imel to srečo in čast, da sem tovariša Tita prvič občudoval kot mladinec na mladinski delovni akciji Samac — Sarajevo, kasneje pa kot član glasbenih ansamblov ob raznih nastopih pri tovarišu Titu in enkrat kot spremljevalec gradbene razstave na ljubljanskem razstavišču. Nepozaben je spomin na nastop Zadovoljnih Kranjcev na diplomatskem lovu 13. januarja 1963. leta v Karadordevu. Takrat sem spoznal, da je bil tovariš Tito — poleg znanih kvalit, ki smo jih vsi čutili in občudovali — tudi velik človek in prijatelj dobrih ljudi. V prostem pogovoru je našel toplo besedo za vsakogar, ki se mu je približal. To je znal vedno napraviti tako enkratno, da smo v hipu zgubili vsako tremo in vzpostavili najpristnejši stik, kot bi bili že od davno vsakodnevni prijatelji.

Najbolj prisrčen je bil, ko se je tako rad preizkušal s slovensčino, pri kateri pa ni mogel skriti zagorskega mekosa.

Med vrsto raznih jugoslovanskih ansamblov in orkestrrov, ki so običajno nastopali na sprejemih ali ob praznikih, je pri vseh svojih obveznostih, ki so spremljale takšne prireditve, vedno našel čas, da je prišel med nas Slovence in dejal: »Fantje, dajmo tisto, saj veste...« To je bila seveda njegova najljubša »Plenička je prala ob mrzlem studencu...« Ko sem ga opazoval, kako je to pesem venomer znova, kot da jo sliši prvič, doživljal in dobesedno požiral, mi je postalo jasno, kako je moral ljubiti svoj rodni Kumrovec, svojo mater in svojo domovino in da mu je tudi to dajalo navdih za vsa njegova dela.

Mislil, da sem prav ob takih prilikah dobil prispodobo, da tako kot živi med nami preprosta, občutena in vsebinsko bogata naša pesem, živi med nami tudi naš tovariš Tito. Prepričan sem, da bo tako, kot je ostala naša pesem, ostal vedno med nami tudi naš tovariš Tito,« je končal svojo pripoved Boris Vede.

CVETO PAVLIN

● NAŠI DELOVNI LJUDJE IN OBČANI O SEBI IN O SVOJEM DELU

Delo, pomembno za vso Slovenijo

Dr. Zoran Železnik, znanstveni sodelavec vseučilišne temeljne organizacije združenega dela za veterinarstvo kot oddelka biotehnične fakultete univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani, je eden tistih naših občanov, ki se ukvarjajo z zanimivim in redkim delom. Vodi namreč virusni laboratorij, ki je bil v okviru slovenske veterinarne ustanovitve šele leta 1964. V njem odkrivajo virusne bolezni pri domačih živalih. Za čimveč teh bolezni poskušajo odkriti povzročitelje, tako da veterinarji na terenu lahko ukrepajo.

Preučevanje virusnih bolezni pri domačih živalih je še mlada in draga znanost. Tako so na primer vse kemikalije za določanje stekline uvožene. »Prav s steklino se letos največ ukvarjamo,« je povedal dr. Železnik. »Lani smo zaradi stekline pregledali 1200 lisic, ustrelenih v Sloveniji. Letos pa smo jih že do konca septembra okoli dva tisoč. Sicer pa v naših laboratorijih pripravljamo tudi cepivo za preprečevanje pljučnice pri teletih, a stvar je še v poskusni fazi. Preučujemo pa tudi driske pri prašičih in psih.«

Pred nedavnim se je dr. Zoran Železnik vrnil iz NDR, kjer se je udeležil simpozija o biologiji lisice. »Tam se bojujejo proti steklini že trideset let,« je pojasnil, »pa ne dose-

Dr. Zoran Železnik

gajo takih uspehov, kot bi želeli. Pri nas smo do leta 1978 imeli steklino le v Prekmurju, leto kasneje pa smo jo odkrili tudi na Jesenicah. Letos je zajela že Bohinjsko Bistrico, Mozirje, Žalec, Velenje in

Radlje. Prav v teh dneh pa smo jo zasledili na Jezerskem, v Trzinu in Škofji Loki. Glavno vprašanje je zvezi z zatiranjem stekline je, kako zmanjšati število lisic. To pa ni lahko, saj je lisica izredno prilagodljiva žival, ki v naravi nima več sovražnikov.

Prostori virusnega laboratorija v drugem nadstropju stavbe v Gerbičevi 60 so sicer majhni, vendar še kar dobro opremljeni. V njih poleg dr. Železnika delajo še njegov asistent in tri laborantke. »To delo nas veseli,« pravi dr. Železnik. »Treba pa je biti natančen in vsako stvar večkrat ponoviti ter se pripraviti na pravilnosti rezultatov. Smo pa zelo dobra delovna ekipa in za nikogar od nas ni nikoli vprašanje časa, če je treba delati popoldne.«

Delovni čas strokovnjaka seveda ni omejen na osem ur. S poklicnim delom se je pravzaprav treba ukvarjati tudi doma, saj za spremljanje literature v službi mnogokrat zmanjka časa. Morda bi kdo mislil, da je delo znanstvenega sodelavca zgolj teoretično. Pa ni tako. Vse zahtevnejše preiskave in mikroskopske analize opravi sama z asistentom. Toda mikrobiologija, pravi dr. Železnik, ga je že od nekdaj veselila.

Besedilo in slika: DARJA JUVAN

S praktičnega preizkusa znanja (Foto S.)

● KOVINARJI SO SE POMERILI V ZNANJU

Teorija in praksa

Konec septembra je v prostorih strojne orodjarne Saturnusa potekalo delovno tekmovanje močanskih kovinarjev. Udeležilo se ga je sedem strugarjev in šest rezkalcev dveh delovnih organizacij — Saturnusa in Indosa.

Temeljno vodilo organizatorjev

tekmovanja je bilo dejstvo, da samoupravni razvoj naše družbe terja vsestransko in celovito izobraževanje delovnih ljudi.

Tako se preizkus znanja in sposobnosti kovinarjev ni zadržal le na preverjanju praktičnih delovnih sposobnosti. Tekmovali so tudi v poznavanju samoupravnega sistema varstva pri delu in v teoretičnem poznavanju mehanske tehnologije.

Tekmovanje je sodilo v okvir predtekmovanja za republiško in zvezno srečanje kovinarjev.

S.

● Povečana proizvodnja bitumenskih in varilnih trakov

V Izolirkinem tozdu Ljubljana so se letos julija lotili gradnje novega poslopja, v katerem bodo predvidoma marca prihodnjega leta pričeli s poskusno proizvodnjo bitumenskih in varilnih trakov. Tako bodo letno količino teh izdelkov, ki jih sicer izdelujejo tudi sedaj, vendar na dotrajanih strojih in po zastareli tehnologiji, povečali še za enkrat. Največja novost in najpomembnejši del te nove proizvodnje bo priprava bitumenskih mas, ki bo popolnoma avtomatizirana in bo potekala po tehnološkem postopku, kakršnega v Jugoslaviji še ne uporablja nihče. Predračunska vrednost naložbe je 92 milijonov in 200.000 dinarjev. Od tega so milijon in tristo tisoč zbrali sami, drugo pa so v obliki posojil prispevali naša občinska skupščina, zavarovalna skupnost Triglav, izvajalci posameznih del, sovlagatelji in Ljubljanska banka. S to naložbo pa v Izolirki ne bodo le povečali obsega proizvodnje in izboljšali kakovosti bitumenskih in varilnih trakov, temveč poskrbeli tudi za lažje in zdravju manj škodljive delovne razmere.

Poleg te naložbe načrtujejo letos v Izolirki, tozdu Ljubljana tudi pričetek izdelave plošč iz odpadne gume. Te plošče bodo uporabljali v kmetijstvu kot stojšča za govedo.

D. J.

● GRADIS V IRAKU

Del Gradisovih delavcev se je vrnil v domovino

Razvoj iransko-iraškega vojaškega spopada vpliva tudi na potek gradbenih del, ki jih v Iraku izvajajo naša gradbena podjetja. Delavci Gradisa gradijo v mestu Amarah pomemben most čez reko Tigris, o čem smo poročali v eni naših prejšnjih števil. Ker je Amarah v ožji vojaški operativni coni, je bila večkrat izpostavljena napadom iraškega letalstva. Zato je bilo nujno s tega gradbišča umakniti delavce. Gradisovcem je naprej nudilo gostoljubje naše po-

djetje PKB, ki dela v mestu Kut, potem pa je bil organiziran prevoz do Bagdada in povratek sto delavcev v domovino. V Bagdadu je ostala manjša skupina delavcev in vodstvo gradbišča, 24 ljudi, ki bodo ob morebitnem premirju takoj organizirali nadaljnjo gradnjo, saj pri gradnji sodeluje tudi 60 Irčanov. (Na drugih Gradisovih gradbiščih delo napreduje normalno, ker niso v operativni vojaški coni.

C. PAVLIN

● Nova tovarna gradbene opreme in strojev

S proizvodnjo gradbene opreme in strojev si je Gradisov tozdu Kovinski obrati pridobil ugledno mesto v naši domovini, letos pa tudi v tujini. Povpraševanje po strojih je vse večje, tako da so se v Gradisu odločili zgraditi moderno tovarno. Le-ta bo stala v industrijski coni MP — 3. Nova tovarna bo imela 11.500 kvadratnih metrov površine, začela pa bo obratovati v drugi polovici leta 1982.

C. PAVLIN

IZ DELOVNIH KOLEKTIVOV

Informativna služba Saturnusa organizira natečaj za najboljšje

a) fotografije in b) pisane prispevke (reportaže, razmišljanja, pesmi, humoreske ipd.). Vsak mesec bo v Glasu Saturnusa objavljena »fotografija meseca«, njen avtor pa bo prejel poseben honorar. Ko bo v uredništvu prispelo dovolj dobrih fotografij, bomo organizirali razstavo po tozidih.

Pisani prispevki bodo prav tako našli prostor v glasih. Predvidevamo tudi organizacijo literarnih večerov. Zanimajo nas prispevki o delu in življenju v delovni organizaciji. Sodelujejo lahko vsi člani kolektiva in naši upokojeanci. Prispevki so lahko napisani v katerikoli jeziku jugoslovanskih narodov in narodnosti.

Glas Saturnusa

V prejšnji številki smo poročali o premiselnem zanimanju za zeleni vlak na Dolenjskem. Najnovejša vest pa pravi, da se je položaj korenito spremenil. Z usklajeno aktivnostjo novomeških in drugih družbenopolitičnih organizacij, ZTO Novo mesto in temeljne SIS za železniški promet v novomeški regiji za boljše zasedenost zelenega vlaka med Ljubljano in Novim mestom so te dni dosegli dobre rezultate. Kot so povedali v ŽG Ljubljana, so v gospodarskih organizacijah dolenske regije prodali 65 letnih kart za ta vlak, s čimer je ta vlak zaseden že 70-odstotno. Če dodamo še individualne potnike, je utemeljeno pričakovati, da bo »zelenec« na Dolenjsko v kratkem vozi skoraj povsem poln. Za ta vlak bo spremljen tudi vozi red, saj bo po novem peljal do Metlike.